

Силабус курсу

Теорія і практика фіскальної консолідації

Рівень вищої освіти – третій (освітньо-науковий) рівень
Спеціальність – 072 Фінанси, банківська справа та страхування
Освітньо-наукова програма – Фінанси, банківська справа та страхування

Рік навчання: I, Семестр: II

Кількість кредитів: 5 Мова викладання: українська

Керівник курсу

ПП

д.е.н., проф. Дем'янишин Василь Григорович

Контактна інформація

v.g.demianyshyn@gmail.com, +380679014922

Опис дисципліни

Дисципліна «Теорія і практика фіскальної консолідації» спрямована на ґрунтовне засвоєння аспірантами знань в галузі методики та організації фіскальної консолідації, підготовки та оформлення результатів моніторингу виконання бюджету, бюджетного дефіциту, державного боргу та прийняття відповідних рішень в бюджетному процесі, дослідження функцій податкових, фінансових органів, законодавчої та виконавчої влади щодо дефіциту бюджету й державного боргу та прийомів і методів, які використовують ці органи в процесі керування бюджетними ресурсами і відносинами, що виникають у процесі руху бюджетних потоків.

Головним завданням курсу є вивчення теоретичних основ та значення фіскальної консолідації, інструментів її здійснення, вироблення навичок застосування методики фіскальної консолідації при підготовці управлінських рішень, організації і проведення інформаційних досліджень, оформлення та формування результатів моніторингових процесів в галузі управління фіскальною консолідацією.

Структура курсу

Години (лек. / сем.)	Тема	Результати навчання	Завдання
4 / 2	Тема 1. Теоретико-методологічні засади фіскальної консолідації	Знати теоретичні основи фіскальної консолідації, її елементи, вміти визначати роль фіскальної консолідації у політичному процесі, вплив фіскальної консолідації на збалансування бюджету в умовах економічної кризи.	Тести, питання
4 / 2	Тема 2. Фіскальна дисципліна та фіскальні правила у механізмі фіскальної	Знати сутність та зміст, структуру фіскальних правил, їхні особливості, переваги та обмеження. Вміти застосовувати основні фіскальні правила при визначенні макроекономічних ефектів успішного її проведення та застосування при	Тести, питання

	консолідації	збалансуванні бюджету.	
6 / 2	Тема 3. Фактори та інструментарій фіскальної консолідації	Знати сутність та структуру інструментарію і факторів фіскальної консолідації. Вміти застосовувати інструментарій та фактори фіскальної консолідації при визначенні макроекономічних ефектів успішного її проведення.	Тести, питання
6 / 3	Тема 4. Аналіз податкових і неподаткових інструментів фіскальної консолідації	Знати напрями здійснення заходів фіскальної консолідації з використанням доходів бюджетів, переваги і недоліки податкової підтримки національної економіки. Вміти аналізувати податкові інструменти консолідації та використовувати їх при прийнятті управлінських рішень у процесі збалансування бюджету, виявляти позитивні ефекти та ризики, розробляти пропозиції щодо мінімізації наявних ризиків.	Тести, питання, індивідуальне письмове завдання
6 / 3	Тема 5. Аналіз бюджетних інструментів фіскальної консолідації	Знати напрями здійснення заходів фіскальної консолідації з використанням бюджетних методів та інструментів, переваги і недоліки бюджетної підтримки національної економіки в умовах стабілізації соціально-економічного розвитку суспільства. Вміти використовувати бюджетні інструменти консолідації, обґрунтовувати пропозиції щодо їхнього удосконалення та формувати напрями їхнього подальшого розвитку.	Задачі, тести, кейси
4 / 3	Тема 6. Напрями розвитку фіскальної консолідації у контексті стабілізації системи державних фінансів	Знати сучасні напрями розвитку фіскальної консолідації та нові рамкові умови фіскальної політики держави. Вміти використовувати фіскальні правила при формуванні інституціонального каркасу бюджету, визначати напрями системних реформ дохідної і видаткової складової публічних фінансів у контексті фіскальної консолідації, формулювати ключові переваги та небезпеки впровадження бюджетної децентралізації в умовах реалізації політики консолідації, а також вигоди і втрати цієї політики в контексті розвитку держави.	Задачі, тести, індивідуальне письмове завдання

Літературні джерела

1. Alberto Alesina, Carlo Favero, Francesco Giavazzi, The output effect of fiscal consolidation plans, *Journal of International Economics*, Volume 96, Supplement 1, 2015, Pages S19-S42, URL: <https://doi.org/10.1016/j.jinteco.2014.11.003>.
2. Antonio Fatás, Lawrence H. Summers, The permanent effects of fiscal consolidations, *Journal of International Economics*, Volume 112, 2018, Pages 238-250, URL: <https://doi.org/10.1016/j.jinteco.2017.11.007>.
3. Blot Christophe, Cochard Marion, Creel Jérôme et al., Fiscal Consolidation, Public Debt and Output Dynamics in the Euro Area: lessons from a simple model with time-varying fiscal multipliers, *Revue d'économie politique*, 2014/6 (Vol. 124), p. 953-989. DOI : 10.3917/redp.246.0953. URL : <https://www.cairn.info/revue-d-economie-politique-2014-6-page-953.htm>.
4. Demianyshyn Vasyl. Features of tax revenues mobilization in the current conditions // Modern tendencies of fiscal policy in European economic space. Monograph / edited by Doctor of Economics, Prof. Andriy Krysovaty. Ternopil: TNEU. 2017. p. 243-249 (388 p.). URL: http://dSPACE.tneu.edu.ua/bitstream/316497/30021/1/Modern%20tendencies_monograf-engl%20%281%29.pdf.

5. Demianyshyn Vasyl. Principles of the budget doctrine and budget policy formation and implementation in Ukraine. Modern Ukrainian financial science: theoretical paradigm & practical concept of public finance. Monograph / V. Fedosov, A. Krysovaty, V. Oparin, P. Yukhymenko. Draft2Digital Publishing House. Oklahoma City. 2018. p. 157-184 (447 p.).
6. Dimitris Papageorgiou, Evangelia Vourvachaki, Macroeconomic effects of structural reforms and fiscal consolidations: Trade-offs and complementarities, *European Journal of Political Economy*, Volume 48, 2017, Pages 54-73, URL: <https://doi.org/10.1016/j.ejpoleco.2016.08.010>.
7. Evi Pappa, Rana Sajedi, Eugenia Vella, Fiscal consolidation with tax evasion and corruption, *Journal of International Economics*, Volume 96, Supplement 1, 2015, Pages S56-S75, <https://doi.org/10.1016/j.jinteco.2014.12.004>.
8. Maria Ferrara, Patrizio Tirelli, Equitable fiscal consolidations, *Economic Modelling*, Volume 61, 2017, Pages 207-223, URL: <https://doi.org/10.1016/j.econmod.2016.11.022>.
9. OECD (2015), Achieving fiscal consolidation while promoting social cohesion, in OECD Economic Surveys: Japan 2015, OECD Publishing, Paris, https://doi.org/10.1787/eco_surveys-jpn-2015-6-en.
10. OECD (2015), Achieving Public Sector Agility at Times of Fiscal Consolidation, *OECD Public Governance Reviews*, OECD Publishing, Paris, <https://doi.org/10.1787/9789264206267-en>.
11. OECD (2015), Income inequalities during the crisis and fiscal consolidation, in In It Together: Why Less Inequality Benefits All, OECD Publishing, Paris, <https://doi.org/10.1787/9789264235120-6-en>.
12. Vítor Castro, The impact of fiscal consolidations on the functional components of government expenditures, *Economic Modelling*, Volume 60, 2017, Pages 138-150, URL: <https://doi.org/10.1016/j.econmod.2016.09.027>.
13. Богдан Т. П., Богдан І. В. Фіскальна консолідація: уроки міжнародного досвіду для України. *Фінанси України*. 2014. № 10. С. 55-72. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Fu_2014_10_7.
14. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 р. № 2456-VI. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>.
15. Бюджетний менеджмент: підруч. / за ред. В. Г. Дем'янишина, Г. Б. Погріщук. Тернопіль: ТНЕУ, 2017. 532 с.
16. Дем'янишин В. Податковий механізм формування доходів бюджету: концептуальні засади теорії та напрями модернізації. *Світ фінансів*. 2017. № 2. С. 84-96.
17. Демиденко Л. М., Наконечна Ю. Л. Фіскальна консолідація в забезпеченні стабілізації державних фінансів. *Науковий вісник Національного університету державної податкової служби України (економіка, право)*. 2014. № 1. С. 210-214. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvnudpsu_2014_1_30.
18. Дрозд Н. Застосування заходів фіскальної консолідації в умовах кризи. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка*. 2015. №2(167). С. 55-60. URL: http://bulletin-econom.univ.kiev.ua/wp-content/uploads/2015/10/167_9.pdf.
19. Дулік Т., Александрюк Т. Податкове регулювання в системі заходів політики фіскальної консолідації. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука»*. 2017. Вип. 1. URL: <http://www.inter-nauka.com/ua/issues/2017/1/1926>.
20. Карлін М. І. Фіскальна консолідація і фіскальна децентралізація: проблема взаємозв'язку та шляхи її вирішення. *Регіональна економіка*. 2016. № 2. С. 136-140. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/regek_2016_2_18.
21. Крупей О. М. Інструменти фіскальної консолідації. *Інвестиції: практика та досвід*. 2015. № 10. С. 80-84.
22. Крупей О. М. Світова практика застосування політики фіскальної консолідації. *Ефективна економіка*. 2015. № 5. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=4067>.
23. Крупей О. М. Фіскальна консолідація: інструменти і перспективи запровадження в Україні: дис. ... канд. екон. наук: 08.00.08 / Тернопільський національний економічний університет. Тернопіль, 2016. 206 с. URL: <http://dspace.tneu.edu.ua/handle/316497/4521>.
24. Лисяк Л. В. Політика фіскальної консолідації в Україні як інструмент стабілізації державних фінансів. *Ефективна економіка*. 2015. №8. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=4239>.

25. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.

26. Розвиток бюджетного процесу в умовах економічних перетворень: монографія / за ред. С. І. Юрія, В. Г. Дем'янишина. К.: Кондор Видавництво, 2012. 376 с.

27. Соколовська А. М., Райнова Л. Б. Інструменти політики фіскальної консолідації та їх вплив на макроекономічні процеси. *Фінанси України*. 2014. №4. С. 61-82. https://finukr.org.ua/?page_id=723&aid=4090.

28. Тірбах Л. В. Фіскальні реформи і бюджетна консолідація. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. 2016. Вип. 16(3). С. 127-130. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvkhdu_en_2016_16%283%29_33.

29. Фіскальна консолідація: макроекономічні проблеми та інституціональні засади: монографія / за заг. ред. Тарангул Л. Л.; НДІ фінансового права. К.: Алерта, 2013. 496 с.

30. Щава Р. П. Імперативи впливу фіскальної консолідації на економічне зростання країни. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. 2015. Вип. 11(2). С. 20-25. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvkhdu_en_2015_11%282%29_6.

Політика оцінювання

- **Політика щодо дедлайнів та перескладання:** Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (-20 балів). Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
- **Політика щодо академічної доброчесності:** Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 20%. Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування (наприклад, програма Kahoot).
- **Політика щодо відвідування:** Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

Оцінювання

Остаточна оцінка за курс розраховується наступним чином:

Види оцінювання	% від остаточної оцінки
Опитування під час занять – усно	10
Модуль 1 (теми 1-3) – обговорення питань, тестів	20
Модуль 2 (теми 4-7) – розв'язки задач	20
Ессе (теми 8-14) – індивідуальна письмова робота	10
Екзамен (теми 1-14) – тести, завдання, задачі	40

Шкала оцінювання студентів:

ECTS	Бали	Зміст
A	90-100	відмінно
B	85-89	добре
C	75-84	добре

D	65-74	задовільно
E	60-64	достатньо
FX	35-59	незадовільно з можливістю повторного складання
F	1-34	незадовільно з обов'язковим повторним курсом